

UDC 811.612.91

VERBALIZATION OF THE CONCEPT OF INTELLECTUAL POTENTIAL IN THE VIETNAMESE LANGUAGE

V. Musiychuk

PhD (Philology), Senior Fellow

A. Yu. Krymskyi Institute of Oriental Studies, NAS of Ukraine

4, Hrushevs'koho Str., Kyiv 01001, Ukraine

victoria.viet@gmail.com

The article analyzes the conception of intellectual potential, which in the Vietnamese language is divided into two separate concepts: TIỆM NĂNG TRÍ TUỆ and TIỆM NĂNG TRÍ THỨC. Representative word combinations—the nuclei of both concepts are translated into Ukrainian the same – “intellectual potential”. The lexical variations were established and the schemes of lexical filling of the conceptual component of the two mentioned concepts were constructed. As a result of the analysis of the verbalization of the nucleus and periphery of both concepts, it was discovered that they partially reflect the comprehension of the term “intellectual potential”. The concept TIỆM NĂNG TRÍ TUỆ corresponds to the concept of intellectual potential of a person, or intellectual potential at the micro level. The verbal expression of this concept is revealed by means of lexemes and phrases on the designation of cognitive and creative activity of a person, the designation of the age and social categories of people whose potential is discussed, the influence of different educational methods on the development of intellectual potential, the importance of activating the intellectual potential, as well as positive personal and national results as a result of the developing of human intellectual potential. The concept of TIỆM NĂNG TRÍ THỨC is in line with the notion of intellectual potential of the population, or intellectual potential at the macro level. Accordingly, his lexical content emphasizes the importance of different branches of knowledge, scientific and educational institutions, intellectual circles and the influence of the political course for intellectual potential. And intellectual potential, in turn, contributes to the development of economics, science, culture and the state as a whole.

Keywords: concept, intellect, intellectual potential, lexeme, Vietnam, Vietnamese language

B. A. Мусійчук

ВЕРБАЛІЗАЦІЯ КОНЦЕПТУ ІНТЕЛЕКТУАЛЬНИЙ ПОТЕНЦІАЛ У В'ЄТНАМСЬКІЙ МОВІ

Вступ. Поняття “інтелектуальний потенціал” дедалі частіше трапляється в науковому обігу, однак його трактування має чимало варіацій. Крім того, нами помічено, що в різних країнах цьому поняттю приділяють неоднакову увагу. Зокрема, наукове висвітлення інтелектуального потенціалу дуже популярне на пострадянському просторі. У західноєвропейській та американській науці більше оперують поняттям “інтелектуальний капітал”, а “інтелектуальний потенціал” як науковий термін зустрічається набагато рідше. У В'єтнамі ця проблематика наразі мало розроблена, є лише поодинокі наукові праці (див., напр.: [Nguyễn An Ninh 2008]). Натомість тематика інтелектуального потенціалу часто фігурує в аналітичних статтях, у матеріалах

© 2018 V. Musiychuk; Published by the A. Yu. Krymskyi Institute of Oriental Studies, NAS of Ukraine on behalf of *The World of the Orient*. This is an Open Access article distributed under the terms of the Creative Commons Attribution License (<https://creativecommons.org/licenses/by-nc-nd/4.0/>).

ЗМІ, в урядових директивах та в політичному дискурсі. Отже, ми виходимо з гіпотези про те, що у в'єтнамській мові вже має сформуватися концепт ІНТЕЛЕКТУАЛЬНИЙ ПОТЕНЦІАЛ, і найперше потрібно дослідити, як розуміють у В'єтнамі це поняття. У цій статті маємо на меті визначити наповнення концепту ІНТЕЛЕКТУАЛЬНИЙ ПОТЕНЦІАЛ, зокрема його понятійну складову, лексичну варіативність. Поставлена мета досягатиметься методами дефінітивного, компонентного та контекстуального аналізу.

Для розуміння понятійної складової концепту потрібно розібратися в сутності самого поняття “інтелектуальний потенціал”. Виділяють три рівні для дослідження інтелектуального потенціалу: мікрорівень (особа), мезорівень (підприємство, фірма) і макрорівень (суспільство). Основними складовими інтелектуального потенціалу особи є когнітивні та творчі характеристики [Леонидова 2015, 353]. На мезорівні інтелектуальний потенціал трактують як систему інтелектуальних ресурсів, які у своїй взаємодії і взаємозв'язку створюють внутрішні, актуальні в певний період часу можливості підприємства для провадження інноваційно спрямованої господарської діяльності з метою забезпечення його конкурентних переваг [Князь, Холявка 2013, 190]. На макрорівні інтелектуальний потенціал – це властивість населення певної території, що виражається у здатності людей до оволодіння знаннями, їхньої генерації та творчого створення нових знань, технологій, продуктів, які забезпечують стійке відтворення національних багатств, що формується при комплексній взаємодії соціально-економічних, соціокультурних та науково-освітніх факторів [Леонидова 2015, 355–356]. Отже, при концептуальному аналізі необхідно врахувати можливість актуалізації концепту на різних рівнях (від мікро до макро) та в різних сферах (науковій, освітній, технологічній, соціальній, економічній тощо).

До моделі формування сутності інтелектуального потенціалу дослідники включають такі складові, як інтелект (мислення, розум, проникливість), знання, інтелектуальні ресурси (людський ресурс, організаційний ресурс, інтелектуальна власність), можливості зовнішнього середовища (які впливають на реалізування інтелектуального потенціалу) та інновація (як реалізація інтелектуального потенціалу) [Князь, Холявка 2013, 191], які ми і використовуємо при аналізі вмісту концепту.

Ядро концепту ІНТЕЛЕКТУАЛЬНИЙ ПОТЕНЦІАЛ. Концепт має багатошарову структуру, яка виявляється шляхом аналізу мовних засобів її репрезентації, що прямо чи опосередковано розкривають зміст концепту. Джерелами мовних засобів вербалізації концепту є дефініції, синоніми, фразеологізми, вислови та тексти, у яких репрезентований концепт. Структуру концепту часто поділяють на ядро, яке представлено основним поняттям, та периферію, що уточнює концепт та надає йому культурного різноманіття [Маслова 2001, 55].

Передусім необхідно зазначити, що в доступних нам паперових та електронних словниках в'єтнамської мови (як перекладних, так і тлумачних) словосполучення “інтелектуальний потенціал” не було знайдено. Це ще раз підкреслює новизну цього терміна для в'єтнамської мови, а також актуальність нашого дослідження. Отже, насамперед необхідно визначити ключове слово, що позначатиме концепт ІНТЕЛЕКТУАЛЬНИЙ ПОТЕНЦІАЛ у в'єтнамській мові.

Якщо буквально перекладати словосполучення “інтелектуальний потенціал” в'єтнамською мовою, то можна отримати різні лексичні варіації. Зокрема, слово “потенціал” може бути виражене такими в'єтнамськими лексемами: “*tiêm năng*”, “*tiêm lực*”, “*tiêm thế*”. Остання з них – “*tiêm thế*” – є застарілою, перекладається як “потенціал”, “приховані можливості”, “прихований вплив”, у сучасній мові трапляється рідко. Інші два слова є взаємозамінними синонімами. Лексема “*tiêm năng*” має більш абстрактне значення “потенційні можливості”, складається з двох морфем: “*tiêm*” – “потенційний”, “прихований”, “*năng*” – “можливості”. Значення лексеми

“tiềm lực” більш матеріальне – “потенціал”, “ресурси”, “резерви”, у морфемному складі повторюється зазначена вище морфема “tiềm”, а також морфема “lực” – “сила”.

Зазначений семантичний відтінок можемо простежити в частотних для цих двох слів словосполученнях. “Tiềm năng” охоплює поняття, де є потенційні можливості: “tiềm năng du lịch” – “туристичний потенціал”, “tiềm năng thị trường” – “ринковий потенціал”, “tiềm năng của não bộ” – “потенціал мозку”. “Tiềm lực” охоплює речі, пов’язані з ресурсами: “tiềm lực quân đội” – “військовий потенціал”, “tiềm lực kinh tế” – “економічний потенціал”, “tiềm lực tài chính” – “фінансова спроможність”.

Інша частина цього атрибутивного словосполучення – означення “інтелектуальний” – у в’єтнамській мові утворюється від іменника “інтелект”, який у постпозиції до означуваного слова відіграє роль означення. Якщо розглянути власне словникові дефініції слів, то під це значення підходять такі лексеми: “trí tuệ” – “інтелект”, “rozum”, “trí óc” – “інтелект”, “розум”, “trí lực” – “інтелект”, “мисленнєві здібності”, “trí năng” – “інтелект”, “мисленнєві здібності”. У ролі означень слова “trí lực” і “trí năng” нам не трапились. Лексеми “trí tuệ” та “trí óc” трапляються в позиції означень, наприклад, у таких словосполученнях: “quyền sở hữu trí tuệ” – “право на інтелектуальну власність”, “vốn trí tuệ” – “інтелектуальний капітал”, “điện ảnh trí tuệ” – “інтелектуальне кіно”, “toán trí tuệ” – “ментальна арифметика”, “lao động trí óc” – “інтелектуальна праця”. Різницю у відтінках значення між словами “trí tuệ” та “trí óc” можна відчутти, проаналізувавши їхній морфемний склад. Лексема “trí tuệ” складається з морфем “trí” – “розум, свідомість” та морфем “tuệ”, що позначає буддійський термін “просвітлення”. Натомість лексема “trí óc” має більш приземлене значення, адже друга морфема “óc” у ньому означає біологічний термін “мозок” (а перша морфема “trí” ідентична з попереднім словом).

Отже, наразі ми отримали дві пари словосполучень, які потенційно можуть означати поняття “інтелектуальний потенціал” у в’єтнамській мові: “tiềm năng trí tuệ”, “tiềm lực trí tuệ”, “tiềm năng trí óc”, “tiềm lực trí óc”. Причому за результатами морфемного аналізу можна припустити, що конотація значення за шкалою від більш абстрактного до більш матеріального відбуватиметься за такою схемою:

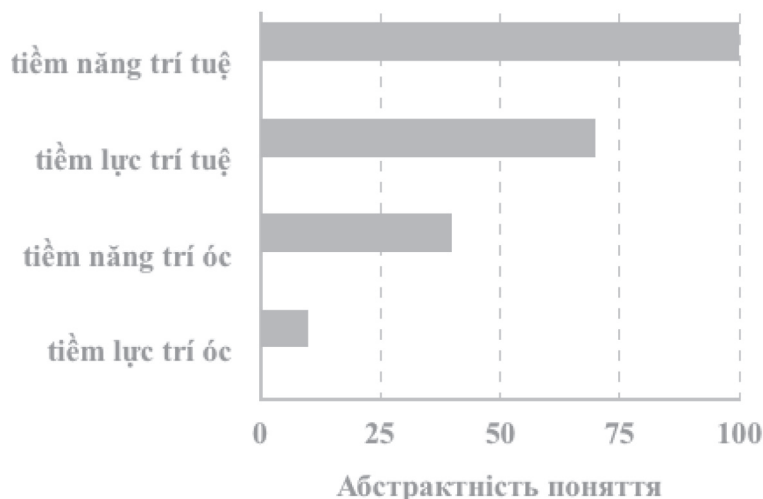

Рис. 1. Абстрактність терміна “інтелектуальний потенціал” у в’єтнамській мові згідно з даними компонентного аналізу

Надалі ми користувалися суцільною вибіркою фрагментів текстів з пошукової системи Google, у яких зустрічаються вищенаведені сполучення слів, для проведення контекстного аналізу. Необхідно зазначити, що серед чотирьох виділених нами потенційних термінів на позначення “інтелектуального потенціалу” лише три з них

актуалізувалися в пошукових результатах. Нами не було знайдено жодного результату вживання словосполучення “*tiềm lực trí óc*”, яке, як видно з попереднього рисунка, має найменший ступінь абстрактності.

Сполучення слів “*tiềm năng trí óc*” через кореляцію слова “*trí óc*” з “мозком” частіше використовується у значенні “потенційні можливості мозку”. Наприклад: “*Tiềm năng trí óc của con người là kết quả hoạt động của hai bán cầu não*” – “Інтелектуальний потенціал людини – це результат роботи двох півкуль мозку”; “*nhờ vào một con chip máy tính được đưa vào bộ não để mở ra hết các tiềm năng trí óc của con người*” – “завдяки комп'ютерному чіпу, вживленому в мозок, повністю відкриється інтелектуальний потенціал людини”. Варто зазначити, що пошукова система видала лише одну сторінку результатів пошуку цього словосполучення. Отже, воно не може бути ядром концепту ІНТЕЛЕКТУАЛЬНИЙ ПОТЕНЦІАЛ.

Поєднання слів “*tiềm năng trí tuệ*” в основному вживається в контексті розвитку інтелектуальних здібностей дитини. Наприклад: “*Khai mở tối đa tiềm năng trí tuệ của trẻ 0–6 tuổi*” – “Максимальне розкриття інтелектуального потенціалу дітей від 0 до 6 років”; “*Phát huy tiềm năng trí tuệ của bé*” – “Розвиток інтелектуальних здібностей дитини”.

Словосполучення “*tiềm lực trí tuệ*” не має такої чіткої контекстуальної обумовленості. Воно вживається і в контексті особистісного інтелектуального розвитку, і в ширшому значенні інтелектуального потенціалу на рівні соціуму, наприклад: “*Khoi dậy tiềm lực trí tuệ Việt tạo sức bật mới cho nền kinh tế*” – “Пробудження в'єтнамського інтелектуального потенціалу дає новий поштовх для економіки”; “*Tập hợp và phát huy tối đa tiềm lực trí tuệ của đội ngũ khoa học và công nghệ*” – “Консолідація та максимальний розвиток інтелектуального потенціалу науково-технічних кадрів”; “*Phát huy tiềm lực trí tuệ trẻ*” – “Розвиток інтелектуального потенціалу дітей”; “*Phát triển tiềm lực trí tuệ cho dân tộc*” – “Розвиток інтелектуального потенціалу нації”.

Таким чином, бачимо, що вживання терміна “*tiềm năng trí tuệ*” на позначення поняття “інтелектуального потенціалу” є контекстуально обмеженим, а термін “*tiềm lực trí tuệ*” має ширшу сполучуваність. Однак “*tiềm lực trí tuệ*” набагато рідше вживається. Хоча результати запиту в пошуковій системі видають чимало сторінок з таким поєднанням слів, однак більшість із них стосуються не “інтелектуального потенціалу”, а “потенціалу штучного інтелекту” – “*tiềm lực trí tuệ nhân tạo*”, де “*trí tuệ nhân tạo*” – “штучний інтелект” є означенням до означуваного слова “*tiềm lực*” – “потенціал”.

У ході пошуку в'єтнамської наукової літератури з питання розвитку інтелектуального потенціалу ми натрапили на часто вживаний термін “*tiềm năng trí thức*” (зрідка траплявся варіант “*tiềm lực trí thức*”). Термін складається з двох лексем – вже відомої нам лексеми “*tiềm năng*” – “потенціал” та лексеми “*trí thức*” – “інтелігент”, “інтелектуал”. Причому цей термін вживається як у буквальному значенні “потенціал інтелігенції” (або “потенціал інтелектуалів”), так і в більш розширеному значенні інтелектуального потенціалу соціуму (з конотацією людського ресурсу). Зокрема, у першому значенні можна зустріти як нерозривне словосполучення “*tiềm năng trí thức*”, так і дистантне розташування, розірване такими словами, як “*người*” – “людина”, “*giới*” – “світ”, “*tầng lớp*” – “клас”, “*prosharok*”, “*đội ngũ*” – “ряди” тощо, які дають нам зрозуміти, що йдеться саме про людей-інтелектуалів або інтелектуальні кола. Простежуємо це на прикладах: “*phát huy tiềm năng đội ngũ trí thức*” – “розвиток потенціалу кола інтелектуалів”, “*phát huy tiềm năng của các trí thức Việt kiều tại Hàn Quốc*” – “розвиток потенціалу в'єтнамських інтелектуалів-емігрантів у Республіці Корея”, “*Phát huy tiềm năng của cộng đồng trí thức người Việt tại Pháp*” – “розвиток потенціалу в'єтнамської інтелектуальної спільноти у Франції”, “*Phát huy tiềm năng trí thức khoa học xã hội Việt Nam*” – “розвиток інтелектуального потенціалу в'єтнамських соціогуманітаріїв”, “*Phát huy tiềm năng trí thức kiều bào*” –

“розвиток потенціалу інтелектуалів у діаспорі”. У значенні інтелектуального потенціалу соціуму сполучення “*tiềm năng trí thức*” зустрічаємо в такому контексті: “*nghiên cứu giải pháp phát huy tiềm năng trí thức trẻ Hà Nội*” – “дослідження методів розвитку інтелектуального потенціалу ханойської молоді”, “*hợp tác phát huy tiềm năng trí thức trong công tác lập pháp*” – “співпраця з розвитку інтелектуального потенціалу в законодавчій справі”, “*đánh thức tiềm năng trí thức bằng nền giáo dục khai phóng*” – “пробудження інтелектуального потенціалу завдяки ліберальній освіті”.

Таким чином, ми бачимо, що термін “інтелектуальний потенціал” у в’єтнамській мові перебуває на стадії становлення. У ядрі концепту ми визначили два терміни: “*tiềm năng trí tuệ*” (і його варіант “*tiềm lực trí tuệ*”) та “*tiềm năng trí thức*” (і його варіант “*tiềm lực trí thức*”). Надалі для позначення ядра концепту користуватимемося лише першими варіантами, як більш уживаними, менш уживані варіанти-синоніми потрапляють на периферію концепту. Порівнюючи з визначеннями терміна “інтелектуальний потенціал”, наведеними на початку статті, можна співвіднести словосполучення “*tiềm năng trí tuệ*” з інтелектуальним потенціалом на мікрорівні, а “*tiềm năng trí thức*” – на макрорівні. Питання щодо номінації інтелектуального потенціалу на мезорівні залишається відкритим. Отже, ми визначили два ядра, відповідно отримуємо два окремі концепти, що розкривають поняття інтелектуального потенціалу: концепт *TIỀM NĂNG TRÍ TUỆ* та концепт *TIỀM NĂNG TRÍ THỨC*.

Периферія концепту *TIỀM NĂNG TRÍ TUỆ* та концепту *TIỀM NĂNG TRÍ THỨC*. Крім зазначених вище синонімів, на периферію концепту потрапляють слова, що найчастіше трапляються поруч із репрезентантами ядра концепту, а також низка лексем, що вказують на ознаки концепту.

Для аналізу наповнення периферії концептів використаємо наведену у вступі модель формування сутності інтелектуального потенціалу, що містить такі складові, як інтелект, знання, інтелектуальні ресурси, можливості зовнішнього середовища та інновація.

Інтелект означає поєднання розуму, мислення, проникливості, які у взаємодії трансформують сприйняття в нові знання або аналізують і удосконалюють вже наявні [Философский энциклопедический словарь 1997, 181]. Вербалізація цієї частини в концепті *TIỀM NĂNG TRÍ TUỆ* здійснюється за допомогою лексем: “*trí tuệ*” – “розум”, “інтелект”, “*sáng tạo*” – “творчість”, “творити”, “*khả năng*” – “можливості”, “*trí năng*” – “інтелект”, “мисленнєві здібності”, “*não bộ*” – “мозок”, “*trí thông minh*” – “розум”, “*tư duy*” – “мислення”. Для концепту *TIỀM NĂNG TRÍ THỨC* частішими є лексеми: “*năng lực*” – “потуги”, “*nghiên cứu*” – “дослідження, досліджувати”, але так само зустрічаються і лексеми, перераховані в попередньому концепті.

Знання в межах розглянутих концептів вербалізуються в тому, що саме є предметом інтелектуального потенціалу, у яких галузях більше звертають увагу на інтелектуальний потенціал. У концепті *TIỀM NĂNG TRÍ TUỆ* розкриваються особистісні характеристики знань: “*trí thức*” – “знання”, “*giáo dục*” – “освіта”, “*đào tạo*” – “виховання”, “*giáo dục sớm*” – “рання освіта”, “*giáo dục khai phóng*” – “ліберальна освіта”, “*học*” – “навчатися”. Для концепту *TIỀM NĂNG TRÍ THỨC* характерним є звернення до різних галузей наук: “*khoa học kỹ thuật*” – “технічні науки”, “*khoa học xã hội*” – “суспільні науки”, “*khoa học công nghệ*” – “наука і технологія”, “*tiềm năng khoa học*” – “науковий потенціал”, “*công nghệ*” – “технологія”, “*tiềm lực khoa học và công nghệ*” – “науково-технологічний потенціал”.

Інтелектуальні ресурси означають, хто є носієм інтелектуального потенціалу. У концепті *TIỀM NĂNG TRÍ TUỆ* фігурує переважно людський ресурс: “*trẻ*” – “молодь”, “*trẻ em*” – “дитина”, “*đội ngũ khoa học và công nghệ*” – “науково-технічні кадри”, “*nhà sáng chế*” – “винахідник”, “*dân tộc*” – “нація”, “*con người*” – “людина”, “*nguồn tài nguyên trí tuệ*” – “інтелектуальний ресурс”, “*tuổi vị thành niên*” – “підлітковий вік”, “*tuổi trưởng thành*” – “юнацький вік”. У концепті *TIỀM NĂNG TRÍ*

THỨC вербалізуються як людський ресурс, так і організаційний ресурс: “trí thức” – “інтелігенція”, “intellektual” – “інтелектуал”, “đội ngũ trí thức” – “інтелігенція”, “intellektuali” – “гірші trí thức” – “інтелігенція”, “intellektuali” – “tầng lớp trí thức” – “клас інтелігенції”, “nguồn nhân lực” – “людський ресурс”, “nguồn lực” – “ресурс”, “cơ sở khoa học” – “наукова установа”, “cơ sở giáo dục” – “освітній заклад”, “đất nước” – “країна”. Також до інтелектуальних ресурсів належать одиниці інтелектуальної власності: “sở hữu trí thức” – “інтелектуальна власність”, “sở hữu trí tuệ” – “інтелектуальна власність”, “sản phẩm trí thức” – “інтелектуальний продукт”, “vốn trí tuệ” – “інтелектуальний капітал”.

Можливості зовнішнього середовища – це те, що впливає на реалізацію інтелектуального потенціалу. Найуживанішими словами поруч із репрезентантами ядер обох концептів є слова “розвивати / розвиток”, вербалізовані в'єтнамською лексевою “phát huy” і рідше синонімом “phát triển”. До найближчого контекстуального оточення ядра концепту також входить поняття “пробудження / пробуджувати”, виражене в'єтнамськими лексевами “khai dậy” і “đánh thức”. У текстах з концептом TIỀM NĂNG TRÍ THỨC також часто зустрічається лексема “khai thác” – “розробляти”, тоді як в аналогічних контекстах концепту TIỀM NĂNG TRÍ TUỆ фігурують лексеми “kích hoạt” – “активізувати”, “khai mở” – “розкривати”, “khai phá” – “розкривати”. Вплив зовнішнього середовища реалізується різними способами, зокрема в концепті TIỀM NĂNG TRÍ TUỆ актуалізуються лексеми “cẩm nang phát triển” – “довідник з розвитку”, “phương pháp” – “метод”, “phương án” – “план”. У контекстах концепту TIỀM NĂNG TRÍ THỨC частіше трапляються лексеми “giải pháp” – “метод вирішення”, “biện pháp” – “спосіб”, “chiến lược” – “стратегія”. Кореляція концепту TIỀM NĂNG TRÍ THỨC з інтелектуальним потенціалом держави спричиняє також вплив політичної ідеології, зокрема нерідкі такі фрази, як “tiềm năng của trí thức Việt Nam trong tiến trình cách mạng của đất nước, đặc biệt là trong quá trình đổi mới” – “інтелектуальний потенціал В'єтнаму в революційній справі держави, особливо в процесі оновлення”.

Інновація, або реалізація інтелектуального потенціалу, результат розвитку інтелектуального потенціалу. У концепті TIỀM NĂNG TRÍ TUỆ результат вербалізується так: “tạo ra những hiệu quả, chất lượng mới trong quá trình phát triển xã hội” – “створення нового ефекту, нових якостей у процесі розвитку суспільства”, “cá nhân tương lai” – “майбутня особистість”, “tự tin thể hiện mình” – “самореалізація”. У концепту TIỀM NĂNG TRÍ THỨC реалізація інтелектуального потенціалу пов'язана з такими твердженнями, як “nhu cầu phát triển của đất nước” – “потреба розвитку держави”, “thành tựu khoa học” – “наукові досягнення”, “đạt trình độ tiên tiến trên thế giới” – “досягти провідного світового рівня”, “đi vào thời đại văn minh trí tuệ” – “ввійти в еру цивілізації розуму”, “tiếp cận nền kinh tế trí thức” – “доступ до економіки знань”.

Схематично лексичне наповнення аналізованих концептів можна зобразити так:

Рис. 2. Вербалізація концепту TIỀM NĂNG TRÍ TUỆ

Рис. 3. Вербалізація концепту *TIỀM NĂNG TRÍ THỨC*

Висновки. Розпочавши дослідження з гіпотези про концепт ІНТЕЛЕКТУАЛЬНИЙ ПОТЕНЦІАЛ у в'єтнамській мові, ми визначили два концепти на позначення цього поняття: *TIỀM NĂNG TRÍ TUỆ* та *TIỀM NĂNG TRÍ THỨC*. У результаті аналізу вербалізації ядра та периферії обох концептів було виявлено, що вони частково відображають прийняті в науці тлумачення терміна “інтелектуальний потенціал”. Концепт *TIỀM NĂNG TRÍ TUỆ* відповідає поняттю інтелектуального потенціалу особи, або інтелектуального потенціалу на мікрорівні. Вербальне вираження цього концепту розкривається за допомогою лексем та фразем на позначення когнітивної та творчої діяльності людини, вікових та соціальних категорій людей, потенціал яких обговорюється, впливу різних методів освіти на розвиток інтелектуального потенціалу, важливості активізації інтелектуального потенціалу, а також позитивних особистих та загальнонаціональних результатів внаслідок розвитку інтелектуального потенціалу людей. Концепт *TIỀM NĂNG TRÍ THỨC* співзвучний з поняттям інтелектуального потенціалу населення, або інтелектуального потенціалу на макрорівні. Відповідно його лексичне наповнення підкреслює важливість різних галузей знань, науково-освітніх інституцій, інтелектуальних кіл та впливу політичного курсу для інтелектуального потенціалу. А інтелектуальний потенціал, у свою чергу, сприяє розвитку економіки, науки, культури та держави в цілому. Таким чином, досліджені концепти частково дотичні і водночас різняться за поняттєвим наповненням. Перспективою дослідження ми вбачаємо проведення уточнювального аналізу на основі детальних кількісних даних. Крім того, потребує уточнення в'єтнамський термін на позначення інтелектуального потенціалу на рівні підприємства (мезорівень).

ЛІТЕРАТУРА

- Князь С., Холявка Л. Сутність поняття і характеристики інтелектуального потенціалу підприємства // *Економічний аналіз*. Вип. 12, ч. 3. 2013.
- Леонидова Г. В. Теоретико-методологические основы исследования интеллектуального потенциала населения // *Социологический альманах*, 2015, № 6.
- Маслова В. А. *Лингвокультурология*: Учебное пособие для студ. высш. учебн. заведения. Москва, 2001.
- Философский энциклопедический словарь** / Губский Е. Ф., Кораблева Г. В., Лутченко В. А. Москва, 1997.
- Nguyễn An Ninh. Phát huy tiềm năng trí thức khoa học xã hội Việt Nam*. Hà Nội, 2008.

REFERENCES

- Knyaz' S. and Kholiyavka L. (2013), “Sutnist' ponyattya i kharakterystyky intelektual'noho potentsialu pidpryyemstva”, in *Ekonomichnyy analiz*, No. 12, Vol. 3, pp. 188–192. (In Ukrainian).
- Leonidova G. V. (2015), “Teoretiko-metodologicheskkiye osnovy issledovaniya intellektual'nogo potentsiala naseleniya”, in *Sotsiologicheskyy al'manakh*, No. 6, pp. 349–361. (In Russian).

Maslova V. A. (2001), *Lingvokul'turologiya: Uchebnoye posobiye dlya stud. vyssh. uchebn. Zavedeniy*, Akademiya, Moscow. (In Russian).

Filosofskiy entsiklopedicheskiy slovar' (1997), Gubskiy E. F., Korableva G. V. and Lutchenko V. A. (Eds.), Infra-M, Moscow. (In Russian).

Nguyễn An Ninh (2008), *Phát huy tiềm năng trí thức khoa học xã hội Việt Nam*, Chính trị quốc gia, Hanoi. (In Vietnamese).

Вербалізація концепту ІНТЕЛЕКТУАЛЬНИЙ ПОТЕНЦІАЛ у в'єтнамській мові

В. А. Мусійчук

У статті проведено аналіз поняття інтелектуальний потенціал, яке у в'єтнамській мові розділяється на два самостійні концепти: TIỆM NĂNG TRÍ TUỆ та TIỆM NĂNG TRÍ THỨC. Репрезентативні словосполучення-ядра обох концептів перекладаються українською мовою однаково – “інтелектуальний потенціал”. Встановлено лексичні варіації та побудовано схеми лексичного наповнення понятійної складової двох зазначених концептів. У результаті аналізу вербалізації ядра та периферії обох концептів було виявлено, що вони частково відображають прийняті в науці тлумачення терміна “інтелектуальний потенціал”. Концепт TIỆM NĂNG TRÍ TUỆ відповідає поняттю інтелектуального потенціалу особи, або інтелектуального потенціалу на мікрорівні. Вербальне вираження цього концепту розкривається за допомогою лексем та фразем на позначення когнітивної та творчої діяльності людини, вікових та соціальних категорій людей, потенціал яких обговорюється, впливу різних методів освіти на розвиток інтелектуального потенціалу, важливості активізації інтелектуального потенціалу, а також позитивних особистих та загальнонаціональних результатів внаслідок розвитку інтелектуального потенціалу людей. Концепт TIỆM NĂNG TRÍ THỨC співзвучний з поняттям інтелектуального потенціалу населення, або інтелектуального потенціалу на макрорівні. Відповідно його лексичне наповнення підкреслює важливість різних галузей знань, науково-освітніх інституцій, інтелектуальних кіл та впливу політичного курсу на розвиток економіки, науки, культури та держави в цілому.

Ключові слова: В'єтнам, в'єтнамська мова, інтелект, інтелектуальний потенціал, концепт, лексема

Вербализация концепта ИНТЕЛЛЕКТУАЛЬНЫЙ ПОТЕНЦИАЛ во вьетнамском языке

В. А. Мусийчук

В статье проведен анализ понятия интеллектуальный потенциал, который во вьетнамском языке разделяется на два самостоятельных концепта: TIỆM NĂNG TRÍ TUỆ и TIỆM NĂNG TRÍ THỨC. Репрезентативные словосочетания-ядра обоих концептов переводятся на украинский язык одинаково – “интеллектуальный потенциал”. Установлены лексические вариации, и построены схемы лексического наполнения понятийной составляющей двух указанных концептов. В результате анализа вербаллизации ядра и периферии обоих концептов было обнаружено, что они частично отражают принятое в науке толкование термина “интеллектуальный потенциал”. Концепт TIỆM NĂNG TRÍ TUỆ соответствует понятию интеллектуального потенциала личности, или интеллектуального потенциала на микроуровне. Вербальное выражение этого концепта раскрывается с помощью лексем и фразем для обозначения когнитивной и творческой деятельности человека, возрастных и социальных категорий людей, потенциал которых обсуждается, влияния различных методов образования на развитие интеллектуального потенциала, важности активизации интеллектуального потенциала, а также положительных личных и общенациональных результатов вследствие развития интеллектуального потенциала людей. Концепт TIỆM NĂNG TRÍ THỨC созвучен с понятием интеллектуального потенциала населения, или интеллектуального потенциала на макроуровне. Соответственно его лексическое наполнение подчеркивает важность различных отраслей знаний, научно-образовательных учреждений, интеллектуальных кругов и влияния политического курса на интеллектуальный потенциал. А интеллектуальный потенциал, в свою очередь, способствует развитию экономики, науки, культуры и государства в целом.

Ключевые слова: Вьетнам, вьетнамский язык, интелект, интеллектуальный потенциал, концепт, лексема

Стаття надійшла до редакції 20.09.2018